

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 14Sa/40/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3019200417
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Dlugoš, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3019200417.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne, sudcom JUDr. Rastislavom Dlugošom, PhD., v právnej veci žalobcu: P. B., bytom X. XXX/X, XXX XX H., proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 54602-2/2019-BA zo dňa 10.07.2019, takto

rozhodol:

Žaloba sa z a m i e t a.

Žalovanému sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa správnou žalobou doručenu Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej aj „správny súd“) dňa 18.09.2019 domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 54602-2/2019-BA zo dňa 10.07.2019 (ďalej aj napadnuté rozhodnutie“), zamietajúceho odvolanie žalobcu a potvrdzujúceho rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza č. 200-007776-CA04/2019 zo dňa 02.05.2019 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) vo veci materského.

Konanie pred správnymi orgánmi

2. Z administratívneho spisu správny súd pre potreby súdneho prieskumu zistil, že Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza rozhodnutím č. 200-007776-CA04/2019 zo dňa 02.05.2019 rozhodla podľa § 30, § 49, § 51 ods. 2, § 53 a § 55 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o sociálnom poistení“) tak, že žalobca nemá nárok na materské od 01.11.2018 do 01.02.2019 a od 11.02.2019 do 28.02.2019 a má nárok na materské od 02.02.2019, kedy si splnil podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti, do 10.02.2019 a od 01.03.2019 do zániku nároku na materské, najdlhšie do 15.05.2019 (pokiaľ neprestane poskytovať dieťaťu starostlivosť skôr) vo výške 40,1973 Eur na deň.

3. Ako vyplýva z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia, vychádzala Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza, pri svojom rozhodovaní s nasledovného skutkového stavu: Žalobca si u žalovaného od 01.11.2018 na dcéru narodenú 22.12.2016 uplatnil nárok na materské predložením Žiadosti o materské č. B1006209 z poistného vzťahu zamestnanca u zamestnávateľa O. B. X., a.s. Zároveň žalobcovi v ten istý deň vznikol u toho istého zamestnávateľa nový pracovný pomer zakladajúci nové nemocenské poistenie, ktoré mu zaniklo 01.02.2019, pričom v tomto pracovnoprávnom vzťahu bol dohodnutý porovnateľný pracovný úväzok a odmena za vykonanú prácu ako v pôvodnom pracovnoprávnom vzťahu. Z uvedeného podľa prvostupňového správneho orgánu vyplýva, že žalobca v období od 01.11.2018 do 01.02.2019 nespĺnil podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu.

4. Podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti považoval správny orgán prvého stupňa za splnenú od 02.02.2019 do 10.02.2019 z dôvodu, že v uvedenom období žalobca nevykonával zárobkovú činnosť.

5. Následne žalobca uzatvoril dohodu o vykonaní práce na obdobie od 11.02.2019 do 30.04.2019 u zamestnávateľa C. s.r.o., pričom rozsah práce bol dohodnutý na 350 hodín. Z evidencie dochádzky u zamestnávateľa vyplýva, že žalobca od 11.02.2019 do 28.02.2019 pracoval na plný úväzok a odmena za vykonanú prácu za mesiac február 2019 je porovnateľná s výškou mzdy pred uplatnením nároku na materské. Vzhľadom na uvedené žalobca od 11.02.2019 do 28.02.2019 nesplnil podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu.

6. Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza skonštatovala, že žalobca od 01.03.2019 až do zániku nároku na materské, najdlhšie do 15.05.2019 (ak neprestane poskytovať dieťaťu starostlivosť skôr), splnil podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti.

7. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca včas odvolanie, v ktorom uviedol, že spĺňa všeobecné aj osobitné podmienky nároku na materské. Spochybnil postup Sociálnej poisťovne požadujúcej, aby medzi rodičmi bola dohoda o tom, kto sa stará o dieťa, keď podľa zákona o rodine majú túto povinnosť starať sa obaja rodičia až do času, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Dohoda je podľa neho bezpredmetná, keďže dieťa už v starostlivosti otca je.

8. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 54602-2/2019-BA zo dňa 10.07.2019 odvolanie žalobcu zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Osvojila si skutkové zistenia správneho orgánu prvého stupňa a na ne nadväzujúce právne závery. Uviedol materské je nemocenskou dávkou, ktorá sa za podmienok ustanovených zákonom poskytuje z nemocenského poistenia. Všeobecnými podmienkami nároku na nemocenské dávky zamestnanca upravenými v § 30 zákona o sociálnom poistení sú existencia nemocenského poistenia, resp. plynutia ochrannej lehoty v deň vzniku dôvodu na poskytnutie dávky, (v prípade materského inému poistencovi v deň prevzatia dieťaťa do starostlivosti) a absencia príjmu v období starostlivosti o dieťa. Osobitné podmienky nároku na materské iného poistencu upravuje § 49 zákona o sociálnom poistení. Vychádzajúc z neho Sociálna poisťovňa u žalobcu skúmala:

- prevzatie dieťaťa do starostlivosti a starostlivosť o toto dieťa otcom dieťaťa, k čomu sa vyžaduje dohoda s matkou dieťaťa,
- vek dieťaťa (materské sa vypláca najdlhšie do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa),
- najmenej 270 dní nemocenského poistenia pred prevzatím dieťaťa do starostlivosti,
- uplynutie 6 týždňov odo dňa pôrodu,
- nepoberanie materského alebo rodičovského príspevku matkou dieťaťa.

9. K podmienke prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol, že ustanovenia zákona týkajúce sa podmienok nároku na materské používajú pojem „starostlivosť“ a nie pojem „riadna starostlivosť“, ktorý je použitý v zákone o rodičovskom príspevku. Rodičovský príspevok je štátnou sociálnou dávkou, pričom na účely zákona o rodičovskom príspevku sa riadnou starostlivosťou rozumie aj starostlivosť zabezpečovaná inou osobou. Rodičovský príspevok nie je nemocenskou dávkou. Jeho zákonodarcom predpokladaný účel je vyjadrený v § 1 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku - štát ním oprávnenej osobe prispieva na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa. Poskytuje sa všetkým rodičom v rovnakej sume na zabezpečenie riadnej starostlivosti o dieťa a rodičom sa pritom nevytvárajú žiadne obmedzenia pri uplatňovaní nároku na túto dávku; rodič môže vykonávať zárobkovú činnosť akoukoľvek formou, pričom výška príjmu z tejto činnosti nemá vplyv na nárok na rodičovský príspevok ani na jeho výšku. Vyplýva to podľa žalovaného aj z dôvodovej správy k novele zákona o rodičovskom príspevku účinnej od 01.01.2011.

10. Podmienka prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu (§ 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení) je podľa žalovaného splnená vtedy, ak otec dieťaťa fakticky (nie iba formálne) prevezme dieťa do svojej starostlivosti. Spravidla ide o situáciu, kedy otec dieťaťa prerušuje svoju pracovnú činnosť, aby sa mohol o dieťa starať. Otec dieťaťa preberá na seba tú časť starostlivosti o dieťa, ktorú do okamihu prevzatia poskytovala dieťaťu matka. Tiež môže ísť o situáciu, že otec dieťaťa aj po prevzatí dieťaťa do starostlivosti vykonáva inú pracovnú činnosť, avšak v menšom rozsahu z hľadiska pracovného času ako pracovnú činnosť v pracovnom pomere, z ktorého si

uplatnil nárok na materské. V uvedených prípadoch je zároveň naplnený účel nemocenského poistenia (§ 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení) spočívajúci v zabezpečení fyzickej osoby pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti v dôsledku tehotenstva a materstva, resp. poskytovania starostlivosti dieťaťu v prípade iného poistenca. Žalovaný zdôraznil, že na splnenie nároku na materské musí ísť o faktické prevzatie dieťaťa do starostlivosti, čo vyplýva z ustanovenia § 51 zákona o sociálnom poistení, ktoré rieši prerušenie starostlivosti o dieťa a s ním spojený zánik nároku na materské v prípade, ak sa poistenec prestal o dieťa starať. Ak by postačovala iba formálna starostlivosť o dieťa na základe dohody rodičov dieťaťa, resp. starostlivosť zabezpečovaná inou osobou, ustanovenie § 51 zákona o sociálnom poistení by nemalo logiku a bolo by nadbytočné. Pokiaľ sa o dieťa aj naďalej stará matka dieťaťa a otec naďalej vykonáva zárobkovú činnosť, nemožno takúto situáciu považovať za prevzatie dieťaťa do starostlivosti otca. Dohoda rodičov dieťaťa o prevzatí dieťaťa do starostlivosti otca je v takomto prípade fiktívna (formálna). Z uvedeného dôvodu nie je otec dieťaťa vykonávajúci naďalej zárobkovú činnosť s rovnakým plným pracovným úväzkom, ak matka dieťaťa naďalej poskytuje starostlivosť o ich spoločné dieťa, považovaný za iného poistenca, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti. Žalovaný sumarizujúco doposiaľ uvedené skonštatoval, že zákon o sociálnom poistení nevyklučuje vykonávanie práce z iného pracovnoprávneho vzťahu, ako je ten, z ktorého bol uplatnený nárok na materské, avšak podmienka prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu musí byť zachovaná aj popri výkone práce z inej činnosti. Skutočnosť, že žalobca si plní vo vzťahu k svojmu dieťaťu rodičovské povinnosti, sama osebe žalobcovi nezakladá nárok na materské.

11. Záverom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaný pripomenul, že pri výklade zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa plne rešpektuje nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 71/2013, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m.m. I. ÚS 306/2010, v zmysle ktorých k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu právneho predpisu, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale podľa zmyslu a účelu právneho predpisu. Účelom materského poskytovaného z nemocenského poistenia je kompenzovanie straty príjmu zo zárobkovej činnosti, ku ktorej došlo v dôsledku tehotenstva a materstva - v prípade matky dieťaťa, alebo v dôsledku prevzatia starostlivosti o dieťa do troch rokov jeho veku - v prípade iného poistenca, napr. otca dieťaťa. Účel zákona nie je naplnený, pokiaľ otec prevzal dieťa do starostlivosti len formálne, naďalej vykonáva prácu v rovnakom rozsahu z hľadiska pracovného času, pričom dosahuje porovnateľný príjem ako pred nástupom na rodičovskú dovolenku.

Argumentácia žalobcu

12. Správnu žalobou, nežiadajúc nariadenie pojednávania, sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia ako aj prvostupňového rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Dôvod nezákonnosti uvedených rozhodnutí identifikoval žalobca v nesprávnom právnom posúdení veci spočívajúcom v nesprávnej aplikácii relevantných noriem upravujúcich nárok na materské na zistený skutkový stav.

13. Žalobca zdôraznil, že z ustanovenia § 49 zákona o sociálnom poistení nevyplýva požiadavka, aby otec dieťaťa nevykonával pracovnú činnosť, a to ani explicitne ani na základe výkladu neurčitého pojmu starostlivosť o dieťa. Upozornil, že pojem starostlivosť o dieťa nemá vlastnú legálnu definíciu na účely sociálneho poistenia. Tento pojem je však definovaný v zákone o rodičovskom príspevku, podľa ktorého „riadna starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona je starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa, najmä primeraná výživa dieťaťa, hygiena dieťaťa, výchova dieťaťa a dodržiavanie preventívnych prehliadok dieťaťa podľa osobitného predpisu.“ Pre účely priznania nároku na materské je nutné pojem starostlivosti o dieťa vyjadrený v § 49 zákona o sociálnom poistení interpretovať v súlade s jeho definíciou podľa zákona o rodičovskom príspevku, nakoľko v zmysle princípu terminologickej jednoty je nutné rovnaké pojmy používať v rovnakom význame naprieč celým právnym poriadkom. Riadnu starostlivosť je pritom možné poskytovať dieťaťu osobne, pomocou inej plnoletej fyzickej osoby, ba dokonca aj pomocou právnickej osoby. Z uvedeného teda podľa žalobcu neplyní nevyhnutná povinnosť zanechania pracovnej činnosti za účelom zabezpečovania starostlivosti o dieťa osobne. Starostlivosť je možné zabezpečovať aj prostredníctvom iných osôb, ako sú napr. starí rodičia dieťaťa, druhý rodič dieťaťa, pestúnka, jasle, škôlka a iné.

14. O tom, že povinnosť osobnej starostlivosti a zanechania pracovnej činnosti nie je možné vyžadovať na účely priznávania nároku na materské, svedčí podľa žalobcu aj fakt, že povinnosť osobnej

starostlivosti bola z ustanovenia § 3 ods. 3 zákona o rodičovskom príspevku vypustená s účinnosťou od 01.01.2011. Do uvedeného dátumu sa za riadnu starostlivosť o dieťa považovala len starostlivosť poskytovaná osobne a len vo výnimočných prípadoch mohla byť zabezpečená inými osobami. Od 01.01.2011 sa však môže starostlivosť v každom jednom prípade poskytovať aj prostredníctvom inej osoby. Z dôvodovej správy k novele, ktorou došlo k tejto zmene, vyplýva, že jej účelom bolo umožniť rodičom aj v období poberania rodičovského príspevku (mutatis mutandis to platí aj pre poberanie materského) prispieť k zlepšeniu príjmovej situácie rodiny vykonávaním pracovnej činnosti.

15. Žalobca poukázal aj na diskriminačný rozmer postupu žalovanej. Je všeobecne známe, že v prípade rozhodovania o priznaní rodičovského príspevku matkám Sociálna poisťovňa bežne rozhoduje o poskytnutí príspevku aj vtedy, keď vykonávajú pracovnú činnosť. Pokiaľ teda Sociálna poisťovňa lipne na zanechaní pracovnej činnosti na strane otcov, ide o diskrimináciu na základe pohlavia, čo je v rozpore so zákazom diskriminácie v sociálnom zabezpečení v oblasti prístupu a poskytovania sociálneho poistenia. Žalovaný teda podľa žalobcu rozhodol o jeho žiadosti o priznanie nároku na materské v rozpore so zákonom, nakoľko súčasťou podmienky prevzatia starostlivosti o dieťa nie je zanechanie pracovnej činnosti otcom dieťaťa.

Argumentácia žalovaného

16. Na výzvu správneho súdu sa k správnej žalobe písomne vyjadril žalovaný. Požiadaval o nariadenie pojednávania na prejednanie správnej žaloby, ktorú navrhol ako nedôvodnú zamietnuť. Stotožnil sa s právnymi závermi prezentovanými v napadnutom rozhodnutí, ktoré naďalej vníma ako zákonné. Vychádzajúc z argumentácie napadnutého rozhodnutia v rámci teoreticko-právneho úvodu svojho vyjadrenia pripomenul, že nemocenské poistenie je jedným zo subsystemov sociálneho poistenia, ktorého cieľom je zabezpečiť zúčastneným osobám ochranu v období straty príjmu z ekonomickej činnosti v dôsledku vzniku zákonom predvídaných sociálnych udalostí majúcich za následok nemožnosť výkonu práce alebo pokles pracovnej schopnosti, resp. zníženie alebo stratu príjmu zo zárobkovej činnosti. Sociálne poistenie je systémom založeným na viacerých princípoch, okrem iného na princípe obligatórnosti a princípe solidárnosti. Zúčastnené subjekty obligatórne (t.j. povinne) prispievajú do systému sociálneho poistenia a v prípade vzniku sociálnej udalosti (napr. choroba, úraz, tehotenstvo, materstvo, staroba) majú za predpokladu splnenia stanovených podmienok nárok na dávku. Pod pojmom solidárnosť žalovaný chápe prerozdelenie peňazí od všetkých poistencov v prospech tých, ktorých životná situácia je spojená s poberaním nemocenských dávok. Všetci poistenci spoločne prispievajú poistným do fondu nemocenského poistenia Sociálnej poisťovne, z ktorého následne čerpajú finančné prostriedky iba tí poistenci, ktorí sa dostanú do zákonom predvídanej životnej situácie.

17. Žalovaný ďalej uviedol, že účel nemocenského poistenia je vyjadrený v ustanovení § 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení, ktoré nemocenské poistenie vníma ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva. Materské je nemocenskou dávkou, ktorá sa za podmienok ustanovených zákonom o sociálnom poistení poskytuje z nemocenského poistenia. Je to opakujúca sa peňažná dávka, ktorá nahrádza mzdu alebo plat (resp. stratu príjmu) počas materskej dovolenky, resp. rodičovskej dovolenky v prípade otca dieťaťa. Účelom materského je hmotné zabezpečenie poistencov žien aj mužov, a to v čase, keď nemôžu pracovať, t.j. keď spoločnosť uznáva, že nemajú pracovať pre pokročilé tehotenstvo a po pôrode v súvislosti so starostlivosťou o novonarodené dieťa, resp. v prípade otcov so starostlivosťou o dieťa prevzatou od matky a z toho dôvodu nemajú príjem. Nemožnosť vykonávať závislú prácu v pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo v inom pracovnoprávnom vzťahu, je základom pre vznik nároku na všetky dávky nemocenského poistenia (materského, nemocenského i ošetrovného).

18. Žalovaný zdôraznil, že jednoznačným úmyslom zákonodarcu je „odškodňovať“ len skutočné, nielen formálne prevzatie starostlivosti o dieťa a skutočné poskytovanie starostlivosti dieťaťu priamo osobou uplatňujúcou si práve z dôvodu jej poskytovania s tým spojený nárok na materské. Požiadavka zákonodarcu na osobné poskytovanie starostlivosti nepriamo vyplýva aj z ustanovenia § 30 písm. b) zákona, podmieňujúceho vznik nároku na materské stratou príjmu zo zamestnania zakladajúceho poistný vzťah, z ktorého si žiadateľ uplatňuje nárok na materské, v období starostlivosti o dieťa. Cieľom takejto požiadavky je „oslobodenie“ od výkonu zamestnania a tým vytvorenie priestoru na

skutočné poskytovanie starostlivosti dieťaťu (nie zabezpečenie jej poskytovania), a takéto poskytovanie starostlivosti napokon kompenzovať v podobe materského. Poskytovanie starostlivosti dieťaťu priamo osobou, ktorá si na jej základe uplatňuje nárok na materské, v neposlednom rade vyplýva aj z kompenzačného účelu nemocenského poistenia, z ktorého sa poskytuje materské. Predpokladom jeho naplnenia je strata príjmu spôsobená tým, že daná osoba nepracuje vôbec, resp. v obmedzenom rozsahu, umožňujúcim starostlivosť o dieťa, a to z dôvodu, aby mohla dieťaťu poskytnúť starostlivosť.

19. Žalovaný vyjadril názor, že úmysel zákonodarcu v spornej otázke je jednoznačný a z ustanovení zákona čitateľný a preto výklad ustanovení zákona je nutné realizovať v kontexte s týmto úmyslom. Ako už niekoľkokrát konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky v nálezoch sp. zn. IV. ÚS 71/2013, IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010, m. m. I. ÚS 306/2010, k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu právneho predpisu, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale podľa zmyslu a účelu právneho predpisu. Skutočnú starostlivosť, ktorou v zmysle vyššie uvedených právnych úvah zákon podmieňuje vznik nároku na materské, môže žalobca dieťaťu poskytnúť len v prípade, ak tomu prispôsobí svoje pracovné podmienky dojednané v súvislosti so súčasným výkonom zárobkovej činnosti.

20. Žalovaný ďalej vysvetlil, že splnenie podmienky absencie príjmu sa posudzuje z toho nemocenského poistenia, z ktorého bol nárok na nemocenskú dávku zamestnanca uplatnený, preto v prípade žalobcu sa posúdilo z povinného nemocenského poistenia zamestnanca vzniknutého dňa 26.01.2012. Odo dňa deklarovaneho prevzatia dieťaťa do starostlivosti (01.11.2018) žalobca uzatvoril nový pracovný pomer za účelom získania dávky materské, bez toho, aby mal vytvorené reálne podmienky na prevzatie starostlivosti od matky, ktorá čerpanie rodičovskej dovolenky neprerušila. Toto konanie žalobcu možno považovať za obchádzanie zákona o sociálnom poistení. Vychádzajúc z predložených dokladov, z informácií známych žalovanému zo svojej činnosti, rešpektujúc Ústavu Slovenskej republiky a nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky a aplikujúc príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení, vnímajúc ich vo vzájomnej súvislosti a súčasne sledujúc ich účel, možno konštatovať, že žalobca nesplnil k 01.11.2018 podmienku poskytovania starostlivosti vyžadovanú v § 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. V prípade žalobcu priznanie nároku na materské počas obdobia, kedy vykonával pracovnú činnosť na plný pracovný úväzok, by bolo v príkrom rozpore s účelom zákona o sociálnom poistení.

21. V súvislosti so žalobnou námietkou diskriminácie žalobcu žalovaný poukázal na odborné stanovisko Slovenského strediska pre ľudské práva zo dňa 30.01.2019, podľa ktorého zo strany Sociálnej poisťovne išlo skôr o „nápravu“ predchádzajúceho výkladu, ktorý umožnil existenciu prípadov hraničiacich s obchádzaním zákona, čo v žiadnom prípade nemožno považovať za konanie porušujúce zákaz diskriminácie. Ďalej sa v stanovisku uvádza, že nemožno vylúčiť (a bolo by dokonca nerozumné vylúčiť) to, že sa príslušný orgán v niektorých prípadoch dôvodne odkloní od existujúcej rozhodovacej praxe (tak, ako to urobila Sociálna poisťovňa v súvislosti s priznávaním materského). Sociálna poisťovňa začala vykladať ustanovenia zákona v súlade s účelom a zmyslom zákonného normatívu, pričom prihliada na individuálne okolnosti jednotlivých prípadov. V závere stanoviska sa konštatuje, že Sociálna poisťovňa „svojím postupom a výkladom ustanovení upravujúcich podmienky priznania materskej v zmysle zákona o sociálnom poistení neporušila normatív zakazu diskriminácie.“

22. Žalovaný poukázal aj na stanovisko Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 01.04.2019, podľa ktorého súčasné poberanie materského a príjmu vyplácaného zamestnávateľom v nezmenenej výške za nezmenený pracovný čas je v rozpore s účelom nemocenského poistenia a považuje sa za obchádzanie zákona. Je nesporné, že v takýchto prípadoch ide o snahu žiadateľov o materské dosiahnuť neoprávnený finančný prospech uplatnením si nároku na materské. Odklon od doterajšej rozhodovacej praxe Sociálnej poisťovne v súlade s účelom a zmyslom zákona hodnotí Generálna prokuratúra Slovenskej republiky ako nápravu predchádzajúceho nesprávneho výkladu Sociálnou poisťovňou, ktorý umožnil nárast prípadov hraničiacich s obchádzaním zákona zo strany žiadateľov.

23. Na podporu vlastnej argumentácie poukázal žalovaný záverom svojho vyjadrenia k správnej žalobe na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sa/6/2019-65 zo dňa 20.06.2019, podľa záverov ktorého výkon inej zárobkovej činnosti v zásade nie je prekážkou vzniku nároku na materské inému poistencovi, pokiaľ sú pracovné podmienky na výkon práce nastavené tak, aby za ich plnenia bolo možné poskytnúť dieťaťu adekvátnu starostlivosť. Nemožno pritom akceptovať len formálne prevzatie dieťaťa do starostlivosti. Sociálna poisťovňa preto oprávnene skúma, či tomu tak nie je, pričom uzavretie

dohody rodičov a prevzatie dieťaťa do starostlivosti iného poistenca a zabezpečovanie starostlivosti tomuto dieťaťu musí vyhodnocovať individuálne u každého dieťaťa. V rámci zisťovania skutkového stavu veci musí postupovať tak, aby boli prostriedky na nemocenské vynakladané účelne, zároveň musí vykladať zákon tak, aby nepoprela jeho zmysel a účel. Účelom materského poskytovaného z nemocenského poistenia je kompenzovanie straty príjmu zo zárobkovej činnosti, ku ktorej dochádza v dôsledku rôznych životných situácií (napr. materstvo, ale aj prevzatie dieťaťa do starostlivosti - v prípade iného poistenca). Zákonodarca predpokladá stratu príjmu v súvislosti s prevzatím dieťaťa do starostlivosti. Teda účelom poskytnutia poistného plnenia, po predchádzajúcom platení poistného, je situácia, že poistenec prevezme dieťa do starostlivosti, v súvislosti s čím má ušlý príjem. Vymyká sa plne zmyslu a účelu zákona, aby bola poskytovaná nemocenská dávka, ktorá má nahrádzať mzdu alebo plat počas materskej dovolenky, resp. rodičovskej dovolenky v prípade otca dieťaťa, aby sa takáto dávka vyplácala v prípade, ak otec dieťaťa, ktorý deklaruje prevzatie dieťaťa do starostlivosti, naďalej pracuje u toho istého zamestnávateľa v rovnakom pracovnom čase, za rovnako dohodnutú odmenu. Na inom mieste Krajský súd v Banskej Bystrici konštatuje, že v danom prípade nedošlo k zmene životnej situácie, čo predpokladá zákon pre kompenzovanie zníženého príjmu, ale naďalej žalobca pracuje u toho istého zamestnávateľa a dosahuje porovnateľný príjem. Žalobca nemá stratu príjmu zo zárobkovej činnosti, preto nedochádza k naplneniu kompenzačného účelu nemocenského poistenia. Stalo sa tak len formálnym nástupom na rodičovskú dovolenku, a tiež formálnym prevzatím dieťaťa do starostlivosti. Ide o kvázi „prerušený“ ten istý pracovný pomer rodičovskou dovolenkou, ktorá v skutočnosti ňou nie je, ak žiadateľ vykonáva tú istú prácu u toho istého zamestnávateľa. Žalobca formálne urobil úkon nástupu na rodičovskú dovolenku v pôvodnom pracovnom pomere a uzatvoril nový pracovný pomer, čím evidentne obchádza zákon, hoci navonok sa to javí ako súladné so zákonom, v konečnom dôsledku však sleduje zvýhodnenie v podobe neoprávneného získania finančného prospechu, ak splnenie zákonom predvídaných podmienok len predstiera.

Konanie na správnom súde

24. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy, alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

25. Podľa § 190 SSP ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.

26. Podľa § 191 ods. 1 SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak

- a) bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu,
- b) ho vydal orgán, ktorý na to nebol zo zákona oprávnený,
- c) vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- d) je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov,
- e) zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci,
- f) skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,
- g) došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej.

27. Krajský súd v Trenčíne ako vecne a miestne príslušný správny súd preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutie a postup žalovaného nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, vychádzajúc zo skutkového stavu v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. Po zistení, že žaloba bola podaná oprávnenou osobou, v zákonnej lehote a proti rozhodnutiu, ktoré je priamo zo zákona spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva, nariadil na prejednanie veci pojednávanie na základe žiadosti žalovaného.

28. Na pojednávaní účastníci zotrvali na obsahu svojich písomných podaní. Žalobca zopakoval, že zákon o sociálnom poistení nedefinuje pojem „starostlivosť o dieťa“ a preto je potrebné ho interpretovať

v intenciách pojmu „riadna starostlivosť“, ktorý je definovaný v zákone o rodičovskom príspevku. Žalovanému vytkol, že neskúmal zmenu v rozsahu pracovnej vyťaženia žalobcu pred nástupom na rodičovskú dovolenku a po nástupe na ňu. Predtým pracoval žalobca v nepretržitej prevádzke v rozsahu 9,5 hodín denne, v prípade potreby aj počas víkendov a sviatkov, avšak po nástupe na rodičovskú dovolenku pracoval iba v ranných zmenách v pracovných dňoch denne od 06:00 do 14:00 hod. Manželke žalobcu bol rodičovský príspevok ku dňu nástupu žalobcu na rodičovskú dovolenku odňatý s tým, že zostala v domácnosti starať sa o ďalšie 2 maloleté deti vo veku do 3 rokov. Na otázky zo strany správneho súdu žalobca uviedol, že jeho motiváciou na čerpanie rodičovskej dovolenky bola snaha finančne si prilepšiť, keďže má celkom 3 maloleté deti, medzi ktorých narodením sú cca ročné rozdiely. Ak by manželka zotrvala na rodičovskom príspevku, finančne by im to nevychádzalo a nemohli by zabezpečiť potrebnú starostlivosť o všetky deti. Okrem tohto finančného aspektu vidí prínos rodičovskej dovolenky aj v tom, že sa mu rozšírili jeho časové možnosti byť s deťmi. Do práce odchádzal cca o 05:20 ráno, dcéra vtedy ešte spala. Domov prichádzal asi o 14:10 hod., keďže zamestnávateľ mu umožňoval opustiť pracovisko v podzemí už o 13:50 hod. Za čas jeho neprítomnosti doma sa starala o dcéru buď manželka alebo žalobcova svokra alebo jeho matka. V domácnosti však boli ďalšie dve mladšie deti, ktoré si vyžadovali väčšiu pozornosť, aj preto, že boli predčasne narodené a mali určité problémy. Keď boli tieto mladšie deti hospitalizované, s dcérou chodil lekárovi on, bol aj na OČR. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudky Krajského súdu v Trnave do veciach sp. zn. 44Sa/5/2019 a sp. zn. 20Sa/10/2019.

29. Zástupkyňa žalovaného na pojednávaní zopakovala právnu argumentáciu písomne zaznamenanú vo vyjadrení k správnej žalobe. Žalobca podľa nej nepreukázal vytvorenie podmienok na zabezpečenie starostlivosti o dieťa, ktoré do starostlivosti prevzal na matky, keďže po deklarovanom nástupe na rodičovskú dovolenku sa zamestnal v spoločnosti C. s.r.o. ako B., resp. B. F. s týždenným pracovným časom 37,5 hod. Žalovaný uviedol, že rozhodovacia činnosť krajských súdov rozhodujúcich o správnych žalobách v prípade otcov detí, ktorým je zamietnutý alebo odňatý nárok na materské, nie je jednotná. Sociálna poisťovňa eviduje zatiaľ cca 18 rozsudkov, z toho je 14 v prospech právneho názoru Sociálnej poisťovne ostatné sú v neprospech. Najvyšší súd Slovenskej republiky zatiaľ nerozhodol o žiadnej z kasačných sťažností podaných v týchto veciach.

Relevantná právna úprava a právne posúdenie veci správnym súdom

30. Podľa § 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je (okrem iného aj) nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva.

31. Podľa § 13 ods. 1 zákona o sociálnom poistení z nemocenského poistenia sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytujú nemocenské dávky, a to

- a) nemocenské,
- b) ošetrovné,
- c) vyrovnávací dávka,
- d) materské.

a) Podľa § 30 zákona o sociálnom poistení zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, ak splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku v ochrannnej lehote a

b) nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 138 ods. 1, okrem príjmu, ktorý sa poskytuje z iného dôvodu, než za vykonanú prácu, za obdobie trvania dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky uvedeného v § 33 ods. 1, § 39 ods. 1, § 48 ods. 1 a § 49 ods. 1.

32. Podľa § 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti a ktorý sa o toto dieťa stará, má nárok na materské odo dňa prevzatia dieťaťa do starostlivosti v období 28 týždňov od vzniku nároku na materské. Osamelý iný poistenec, ktorý sa stará o dieťa prevzaté do svojej starostlivosti, má nárok na materské v období 31 týždňov od vzniku nároku na materské a iný poistenec, ktorý prevzal do starostlivosti dve alebo viac detí a aspoň o dve z nich sa stará, má nárok na materské 37 týždňov od vzniku nároku na materské. Iný poistenec má nárok na materské najdlhšie do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa, ak v posledných dvoch rokoch pred prevzatím dieťaťa do starostlivosti bol nemocensky poistený najmenej 270 dní.

33. Podľa § 49 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2018 iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti, je otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa, najskôr po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu, a matka nepoberá materské alebo rodičovský príspevok.

34. Podľa § 49 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 01.01.2019 iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti, je otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa, najskôr po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu, a matka nepoberá materské na to isté dieťa alebo rodičovský príspevok.

35. Podľa § 51 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ak sa poistenec prestal starať o dieťa z iného dôvodu, ako je jeho nepriaznivý zdravotný stav, nárok na materské zaniká dňom skončenia jeho starostlivosti o dieťa a opätovne vzniká odo dňa pokračovania v starostlivosti o toto dieťa. Obdobie, počas ktorého sa poistenec prestal starať o dieťa z iných dôvodov, sa započítava do celkového obdobia trvania nároku na materské.

36. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 571/2009 Z.z.“ alebo „zákon o rodičovskom príspevku“) riadna starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona je starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa, najmä primeraná výživa dieťaťa, hygiena dieťaťa, výchova dieťaťa a dodržiavanie preventívnych prehliadok dieťaťa podľa osobitného predpisu.

37. Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 571/2009 Z.z. podmienka riadnej starostlivosti o dieťa sa považuje za splnenú, ak oprávnená osoba zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa osobne alebo inou plnoletou fyzickou osobou alebo právnickou osobou.

38. Spornou otázkou v rámci administratívneho konania ako aj konania pred správnym súdom je najmä výklad pojmu „starostlivosť o dieťa,“ ktorý pojem je použitý v zákone o sociálnom poistení v súvislosti s prevzatím dieťaťa do starostlivosti (§ 49) na strane jednej a prerušením alebo skončením starostlivosti o dieťa (§ 51 ods. 2) na strane druhej. S tým je spojená otázka, či sa otec dieťaťa, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti podľa § 49 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení, musí o toto dieťa starať osobne, aby naplnil účel zákona o sociálnom poistení alebo môže starostlivosť o dieťa čiastočne alebo úplne zabezpečovať prostredníctvom inej osoby bez straty statusu osoby oprávnenej na poberanie materského.

39. Žalobca v nadväznosti na rozhodovaciu činnosť obsiahnutú v niektorých rozsudkoch Krajského súdu v Trnave tvrdil, že pre výklad pojmu starostlivosť o dieťa, ktorého definičný obsah nie je v zákone o sociálnom poistení uvedený, je potrebné siahnuť k inému právnemu predpisu upravujúcemu totožný pojem. Takýmto predpisom je podľa žalobcu zákon o rodičovskom príspevku, ktorý pracuje s pojmom „riadna starostlivosť.“ Tu však musí správny súd upozorniť na dôležitý fakt, že zákonodarca pojem označený ako „riadna starostlivosť“ v súvislosti so starostlivosťou o maloleté dieťa definoval iba pre účely zákona o rodičovskom príspevku, čo vyplýva priamo z textu vety, ktorou je pojem definovaný, keď zákonodarca uvádza, že „riadna starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona je...“ T.j. nie aj podľa iného zákona. Sám zákonodarca teda počíta s tým, že pojem „riadna starostlivosť“ v tom definičnom rozsahu, aký mu dávajú ustanovenia § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona o rodičovskom príspevku, bude takto aplikovaný iba pri posudzovaní nároku na rodičovský príspevok a nie v súvislosti s iným právnym inštitútom. Zákon o sociálnom poistení neodkazuje pri ustanovení § 49 na zákon o rodičovskom príspevku, nakoľko považuje pojem „starostlivosť o dieťa“ za natoľko spoločnosťou pochopiteľný a zrozumiteľný, že ho nepotrebuje zvlášť vysvetľovať pre účely zákona o sociálnom poistení.

40. Že „starostlivosť o dieťa“ podľa zákona o sociálnom poistení nie je možné stotožňovať s „riadnou starostlivosťou“ podľa zákona o rodičovskom príspevku, sa okrem odlišnej právnej povahy inštitútu materského (dávka nemocenského poistenia) a inštitútu rodičovského príspevku (štátna sociálna dávka) upravených dvomi odlišnými právnymi predpismi dá nepriamo odvodiť aj z ďalších skutočností. Najmä z výšky (sumy), v akej sa zvyčajne poskytuje materské, v porovnaní s výškou rodičovského príspevku. S tým súvisí poznatok, že rodičovský príspevok sa paušálne poskytuje pre určitú druhovo definovanú kategóriu oprávnených osôb v rovnakej v sume absolútne nezávislej od zárobkových pomerov individualizovanej oprávnenej osoby predtým, ako naň vznikol nárok, naproti tomu materské je (do určitej

zákonom zastropovanej výšky) počas doby jeho vyplácania percentuálne naviazané na predchádzajúci konkrétny príjem oprávnenej osoby pred vznikom nároku na jeho poberanie. Rozdielne sú aj maximálne doby, po ktoré sa materské poberá (resp. môže poberať) v porovnaní s rodičovským príspevkom. Materské má nahrádzať (kompenzovať) príjem, rodičovský príspevok je skutočným „príspevkom“, t.j. už v názve sa počíta s tým, že jeho ambíciou nie je alternácia celého príjmu oprávnenej osoby z čias pred vznikom nároku na jeho poberanie. Zákonná úprava rodičovského príspevku počíta s tým, že oprávnená osoba bude saturovať zvýšené výdavky spojené so starostlivosťou o dieťa aj iným spôsobom. Uvedené však nie je možné vypožorovať zo žiadneho z ustanovení zákona o sociálnom poistení. Preto je potrebné pri voľbe výkladových metód snažiacich sa pri jednom z kritérií nárokovateľnosti dávky pripodobniť materské k rodičovskému príspevku pristupovať k tejto špecifickej otázke obzvlášť obozretne, čím správny súd (Krajský súd v Trenčíne) postuluje, že sa nestotožňuje s právnym názorom artikulovaným v niektorých rozsudkoch Krajského súdu v Trnave, z ktorých argumentačne čerpal žalobca, napr. názorom vyjadreným v rozsudku sp. zn. 44Sa/5/2019 zo dňa 03.02.2020, ktorý v termíne „riadna starostlivosť“ definovanom v zákone o rodičovskom príspevku identifikoval prirodzený aplikačný predobraz pre termín „starostlivosť“, s ktorým narába zákon o sociálnom poistení.

41. Čo je to teda starostlivosť o dieťa podľa zákona o sociálnom poistení? Má zákonodarca na mysli osobnú, bezprostrednú, inými osobami nesprostredkovanú, resp. na iné osoby nedelegovanú starostlivosť, alebo možno tu hovoriť aj o starostlivosti zdieľanej či parciálnej? Podľa názoru správneho súdu treba k aplikačnému uchopeniu tohto pojmu pristupovať holisticky a v zmysle aplikačnej zásady, ktorej esenciálnymi axiómami sú jednak zdravý rozum a jednak právna fikcia (väčšinou aj pretínajúca sa s realitou), podľa ktorej je potrebné zákonodarcu považovať za racionálne sa správajúci subjekt verejnej moci. Z textu zákona o sociálnom poistení možno dedukovať, že otec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti podľa § 49 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení, je povinný mu zabezpečovať takú starostlivosť, akú mu predtým zabezpečovala matka, keďže od nej preberá starostlivosť o dieťa. Preberá ju celú a na celý čas, ktorý by inak trávil v práci, ak by nebol na rodičovskej dovolenke. Ráno, predpoludním, na obed, popoludní. Zákon počíta s tým, že v tomto dennom období len on. Na otca dieťaťa, ktorý prevzal dieťa od matky, je potrebné nazerať tak, ako keby nikto iný počas dňa v domácnosti s dieťaťom nebol. Pretože ak počas dovtedajšej starostlivosti matky o dieťa do okamihu „prevzatia“ otcom bola v rodine situácia taká, že matka bola tá osoba, ktorá každý pracovný deň ráno, predpoludním, na obed, popoludní bola sama doma s dieťaťom, starajúc a o dieťa, a otec chodil do práce, potom výmenou týchto úloh treba mať (za účelom pochopenia aplikačných východísk správneho súdu) za to, že otec dieťaťa je doma s dieťaťom a do práce chodí matka. A to aj v prípade, ak by matka z nejakých dôvodov zotrvala počas dňa v domácnosti s dieťaťom popri otcovi.

42. Starostlivosť o dieťa vo veku cca dvoch rokov (prípád žalobcu) je starostlivosťou permanentnou, ktorá sa nedá realizovať, ak sa starostlivosťou povinný rodič zdržiava počas dňa viac ako 8 hodín mimo domácnosti, v ktorej zostáva dieťa, z toho takmer nepretržite na mieste, odkiaľ nemá žiadny dosah na dieťa (napr. žalobca v bani pod zemou), t.j. nemôže dieťa vnímať, komunikovať s ním, kontrolovať ho, ochraňovať ho pred neuváženými a dieťaťom nedomyšlenými aktivitami, byť súčinný pri jeho hygiene a stravovaní, atď. Sú to činnosti, ktoré v tomto veku dieťaťa sú bez aktívnej osobnej asistencie rodiča alebo inej dospeléj osoby nemysliteľné, ak sa má zabrániť ujme na živote, zdraví a iných oprávnených záujmoch dieťaťa. Ustanovenia § 49 a § 51 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nepočítajú so starostlivosťou na diaľku, ale s osobnou starostlivosťou. Vzťahnuté na prejednávajúcu vec možno iným ako právnickým jazykom uviesť (sumarizovať) nasledovne: Žalobca aj potom, ako z predchádzajúceho pracovnoprávneho vzťahu začal čerpať rodičovskú dovolenku, naďalej v rámci iného pracovnoprávneho vzťahu, aj keď v trochu redukovanom rozsahu, vykonával prácu baníka (resp. banského mechanika) pod zemou, kde bol nedostupný počas dňa (cca 8 hodín) v takom rozsahu, počas takého obdobia, kedy je potrebné dieťa nielen zobudiť, obliecť, najmenej dvakrát nakŕmiť (raňajky, obed), ale realizovať s ním aj hygienické aktivity a aktivity podporujúce jeho socializáciu. Žalobca ani po dni, ku ktorému si uplatnil nárok na materské, nevykonával prácu, z ktorej si mohol kedykoľvek „odskočiť“. Jeho práca neumožňovala tzv. home office - prácu z domu alebo doma (napr. počítačový programátor, spisovateľ, prekladateľ, akademický maliar, hudobný skladateľ, sochár, projektant, architekt, bytový dizajnér, domáci majster, atď.), nemohol si baňu presunúť domov, aby tam vykonával svoju prácu popri obvyklej adekvátnej starostlivosti o dieťa, takže jeho argumentácia a zotrvávanie na nej je z hľadiska charakteru jeho konkrétnej pracovnej pozície baníka veľmi odvážna. Pri charaktere jeho práce je nemysliteľné a neuskutočniteľné, aby žalobca bol zároveň v bani a popri tom mohol kedykoľvek, keď to pravidelne počas dňa sa vyskytujúce (niektoré aj opakujúce sa) potreby dieťaťa vyžadujú, realizovať

niektoré z obslužných alebo sociálno-výchovných funkcií rodiča, ktoré si každodenná starostlivosť o dieťa vo veku dvoch rokov vyžaduje.

43. Aj napriek doposiaľ uvedenému správny súd konštatuje, že je možné sa stotožniť s názorom, podľa ktorého nie je vylúčená iná zárobková činnosť otca, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti podľa § 49 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení, ak počas tejto zárobkovej činnosti, majúcej iný právny základ než zamestnanie, z ktorého vznikol nárok na čerpanie materského, mu konkrétne parametre tohto iného zamestnania umožnia naplniť účel zákona, ktorým je osobné zabezpečovanie starostlivosti o dieťa prevzaté do jeho starostlivosti od matky dieťaťa. Práca v bani pod zemou to neumožňuje. Správny súd, zastávajúci právny názor prezentovaný v predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku, neidentifikoval pri žiadnej zo žalobných námietok také skutočnosti, ktoré by preukazovali dôvodnosť správnej žaloby a preto správnu žalobu postupom podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. K námietke diskriminácie, ktorú v správnej žalobe nadniesol žalobca, podľa ktorej je prístup Sociálnej poisťovne k otcom uplatňujúcim si nárok na materské prísnejší a diskriminujúci v porovnaní s prístupom aplikovaným voči matkám, správny súd uvádza, že predmetom súdneho prieskumu neboli okrem žalobcom napadnutých rozhodnutí rozhodnutia iných žiadateľov či žiadateľiek o materské a preto túto otázku nebolo možné relevantne posúdiť.

45. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 168 SSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy v súdnom konaní nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia tohto rozsudku na Najvyšší súd Slovenskej republiky prostredníctvom Krajského súdu v Trenčíne.

V kasačnej sťažnosti je potrebné uviesť všeobecné náležitosti podania podľa § 57 SSP, t.j. ktorému správne súdu je podanie určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania. Ďalej sa v kasačnej sťažnosti musí uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť neplatí, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d) SSP,
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne mu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.